

Perustelut Luonnos

Liminka Muhos Tyrnävä Utajärvi

”Jätteen tuottajasta uusio-
materiaalien valmistajaksi”

Jätehuoltomääräykset - Perustelut luonnos

Jätehuoltomääräykset - Perustelut luonnos	1
YLEISET PERUSTELUT.....	3
PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT	4
1 Kunnalliset jätehuoltomääräykset	4
1 Luku Yleiset määräykset ja määritelmät	4
1 § Soveltamisala	4
2 § Määritelmät	4
2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	4
3 § Kiinteistön velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä tarvittavat toimenpiteet.....	4
4 § Yhteisen jäteastian tai aluekeräyspisteen perustaminen	5
5 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	5
6 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	5
3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä	5
7 § Erikseen lajiteltavat jätelajit.....	5
8 § Polttokelpoinen yhdyskuntajäte (ent. sekajäte).....	6
9 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden sekä biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet 6	
10 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	7
11 § Muut erikseen kerättävät jätteet	7
4 Luku Jätteiden omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	7
12 § Biojätteen ja puutarhajätteen kompostointi	7
13 § Kompostointi-ilmoitus	8
14 § Jätteen polttaminen	8
15 § Jätteen hautaaminen	8
16 § Jätteen kertaluontoinen hyödyntäminen maarakenteissa	9
5 Luku Jäteastiat ja tyhjennysvälit	9
17 § Jäteastiatyypit	9
18 § Jäteastian merkitseminen	9
19 § Jäteastioiden täyttäminen	9
20 § Tyhjennysvälit	9
21 § Kunnossapito ja pesu	10
22 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen	10

23 §	Polttokelpoisen jätteen tyhjennysvälin pidentäminen	10
6 Luku	Jätteen keräyspaikat	10
24 §	Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset	10
25 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	10
26 §	Alueelliset jätteiden keräyspaikat.....	10
7 Luku	Jätteenkuljetus	11
27 §	Kuormaaminen.....	11
28 §	Kuljettaminen ja siirtoasiakirja	11
29 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	11
30 §	Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat sekä siirtokuormausasemat.....	11
8 Luku	Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet ja jätevedet	12
31 §	Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	12
32 §	Lietteiden sekä käymäläjätteiden omatoiminen käsittely.....	13
9 Luku	Roskaantumisen ehkäiseminen	13
33 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto.....	13
34 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	13
10 Luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	13
35 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto	13
36 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä.....	14
37 §	Terveystuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	14
11 Luku	Muut määräykset	14
38 §	Tiedottamisvelvoite.....	14
39 §	Jätehuoltomääräysten valvonta	14
40 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	15
41 §	Voimaantulo	15
42 §	Siirtymäsäännökset	15

YLEISET PERUSTELUT

Lakeuden EKOn jätehuoltomääräyksien perustelut, luonnos

Jätehuoltomääräysten tarkoituksena on edistää jätelainsäädännön tavoitteiden toteutumista paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Jätehuoltomääräykset antaa Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kunnissa jätehuoltoviranomainen Lakeuden EKO. Jätehuollon käytännön toteuttamiseen liittyvät tehtävät, kuten jätteiden vastaanoton ja käsittelyn järjestäminen, on annettu operatiivisten palveluiden tuottajalle (Kempeleen Jätekuljetus Ky). Voimassa olevat Lakeuden EKOn jätehuoltomääräykset tulivat voimaan 3/2019.

Jätehuollon tehtävistä, jotka kuuluvat kunnalle, säädetään jätelaissa (646/2011) ja jäteasetuksessa (987/2021). Jätelainsäädäntöä on uudistettu laajasti vuoden 2021 aikana. Uudistuksessa säädettiin uusista jätteiden kierrätyksestä ja erilliskeräystä koskevista tavoitteista ja velvoitteista. Tavoitteena on, että yhdyskuntajätteestä valmisteltaisiin uudelleenkäyttöön tai kierrätettäisiin 55 painoprosenttia vuonna 2025, 60 painoprosenttia vuonna 2030 ja 65 painoprosenttia vuonna 2035. Jätehuoltomääräykset ovat jätelainsäädäntöä tarkentavia määräyksiä. Kaikkia kunnallisen jätehuollon järjestämiseen vaikuttavia jätelain muutoksia ei ole tarpeen siirtää jätehuoltomääräyksiin. Jätehierarkiassa jätelain velvoitteet menevät jätehuoltomääräysten edelle. Jätelain perusteella on kuitenkin mahdollista määrätä esimerkiksi jätelakia tiukempia lajitteluvollisuuksia. Lakeuden EKOn tavoitteena on saavuttaa EU:n ja Suomen asettamat tavoitteen yhdyskuntajätteelle materiaalien kierrätykselle.

Lakeuden EKOn tehtävänä on huolehtia toimialueensa jätehuollon järjestämisestä. Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin, jäteasetukseen, muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä jätehuoltomääräyksiin. Jätehuollolla tarkoitetaan jätteen keräystä, kuljetusta, hyödyntämistä ja loppukäsittelyä jätteiden etusijajärjestystä noudattaen. Jätehuoltomääräysten tavoitteena on edistää jätelain toimeenpanoa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ja estää jätteestä tai jätehuollosta aiheutuvat haitat tai vaarat terveydelle tai ympäristölle sekä edistää jätteiden etusijajärjestuksen noudattamista. Jätehuoltomääräykset valmistelee ja antaa jätehuoltoviranomainen, Lakeuden EKO. Jätehuoltomääräysten valmistelussa on hyödynnetty Suomen Kuntaliiton vuonna 2022 julkaisemaa opasta kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelijoille ja päättäjille.

PYKÄLÄKOHTAISET PERUSTELUT

1 Kunnalliset jätehuoltomääräykset

1 Luku Yleiset määräykset ja määritelmät

1 § Soveltamisala

Jäljempänä annetut määräykset ovat jätelainsäädäntöä täydentäviä ja velvoittavia jätehuoltomääräyksiä. Nämä jätehuoltomääräykset ovat voimassa Lakeuden EKOn toiminta-alueella.

Sen lisäksi mitä jätelaissa (646/2011) ja sen nojalla on säädetty tai määrätty, jätehuollon järjestämisessä, roskaantumisen ehkäisemisessä, jätteistä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan haitan ehkäisemisessä sekä jätehuollon valvonnassa noudatetaan näitä jätehuoltomääräyksiä. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia, paikallisista oloista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä.

Näitä jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin ja myös kunnan toissijaiselle jätehuoltovastuulle kuuluviin jätehuoltopalveluihin. Lisäksi näitä jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien tuottajavastuunalaisten jätteiden keräämiseen ja käsittelyyn toimittamiseen.

Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvä sako- ja umpikaivoliete sekä kunnan omassa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvää yhdyskuntajätettä. Lisäksi kunnan vastuulle kuuluu edellä mainittujen jätteiden kanssa samaa keräyspistettä käyttävissä liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte.

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi. Jätehuoltomääräyksillä ohjataan pienimuotoista yhdyskuntajätteen kompostointia tai muuta vastaavaa jätteen pienimuotoista käsittelyä. Jätehuoltomääräykset eivät kuitenkaan koske toimintaa, jota harjoitetaan ympäristöluvan tai ympäristöviranomaisen muun hyväksynnän perusteella.

2 § Määritelmät

Pykälässä määritellään jätehuoltomääräysten soveltamisen ja ymmärtämisen kannalta tarpeelliset käsitteet. Mikäli käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, on sen määritelmä otettu sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin eikä sitä sen vuoksi tarvitse erikseen määritellä enää määräyksissä.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

3 § Kiinteistön velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä tarvittavat toimenpiteet

Jätehuoltomääräyksiin liitetään selkeyttävänä pykälänä kiinteistöjen tavat liittyä kiinteistöittäiseen jätehuoltoon. Jätteen haltijan on oltava jätelain 41 §:n mukaan liittyneenä kunnan jätehuoltojärjestelmään ja luovutettava kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jätteensä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kiinteistöllä syntyvälle jätteelle on oltava jätehuoltomääräysten mukaiset jäteastiat ja näille määräysten mukaiset tyhjenykset. Poikkeuksena velvollisuudesta luovuttaa jäte kiinteistökohtaiseen kuljetukseen on jäte, joka poikkeuksellisen kokonsa, suuren määränsä tai muun ominaisuutensa vuoksi ei sovellu kuljettavaksi tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Pykälässä on eritelty kunnan järjestämä ja kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

4 § Yhteisen jäteastian tai aluekeräyspisteen perustaminen

Pykälässä on esitetty yhteisten jäteastioiden ja aluekeräyspisteiden perustamis- ja ylläpitoedellytykset sekä tarkennukset kimpan ilmoittamistiedoista. Pykälään on lisätty myös määräys, että omakotitalojen ja paritalojen kimpalla ei ole erilliskeräysvelvollisuutta hyötyjakeille, vaikkakin kimpassa olisi 4 tai yli neljä asuinkuntaa/rakennusta. Siten niiden välisissä keskeisissä kimpissa ei tarvitse noudattaa jätehuoltomääräysten 9 §:n erilliskeräysvelvoitteita vaan kiinteistöt voivat edelleen käyttää yleisiä hyötyjätteen keräyspisteitä (RINKI-ekopisteet ja aluekeräyspisteet).

Aikaisemmasta poiketen ”normaalista” naapureiden välisestä kimpasta ei tarvitse enää hakea hyväksyntä päätöstä jätehuoltoviranomaiselta, vaan pelkkä ilmoitusmenettely riittää. Sen sijaan oman vapaa-ajan asunnon ja vakituisen asunnon väliset tai sukulaissuhteeseen perustuvat kimpat tulee edelleen hakea poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Kimpan ilmoittaminen sekä hakemukset tehdään Lakeuden EKOn sähköisessä sovelluksessa.

5 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Jätelain 41§ mukaan kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen keräykseen soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa Lakeuden EKOn tai kunnan järjestämään keräyspaikkaan jätteen haltijan toimesta, mikäli tämä sallitaan jätehuoltomääräyksissä. Määräys on tarpeellinen, kun halutaan sallia esimerkiksi suurikokoisten jätteiden tai rakennus- ja purkujäte-erien kuljettaminen jäteasemille omatoimisesti. Jos määräystä ei ole, suurikokoisetkin jätteet sekä rakennus- ja purkujäte-erät pitäisi kuljettaa kunnan järjestämässä kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai sallia niiden toimittaminen aluekeräyspisteisiin. Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa normaalilla pakkaavalla jäteautokalustolla suurikokoisten jätteiden kuljettaminen kiinteistöittäisessä ei ole mahdollista. Suurikokoisten jätteiden kerääminen aluekeräyspisteissä aiheuttaisi roskaantumisriskin.

6 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Tämä jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoja koskeva määräys on tarkoitettu jätteenkuljettajille sekä kotitalouksille. On tärkeää, että kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat jätteet kuljetetaan suoraan jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottopaikkaan eikä käytetä esimerkiksi välivarastointia, joka voisi vaikuttaa jätteen alkuperän ja hyödyntämiskelpoisuuden varmistamiseen.

Kunnan on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottopaikoista tietoverkossa. Lakeuden EKO pitää yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottopaikoista tietoverkossa. Lista vastaanottopaikoista (Jäte- ja lajitteluasemat) on saatavana osoitteesta: www.lakeudeneko.fi, vuosittain keväällä jaettavasta Ekopostista sekä operatiivisista palvelutehtävistä vastaavan yrityksen nettisivuilta.

Jätteiden toimittaminen yleisille vastaanotto- ja käsittelypaikoille on sallittu paikan pitäjän antamien ohjeiden mukaisesti ja ilmoitettuna aukioloaikoina. Eri jätelajit on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin.

Vastaanotto- ja käsittelypaikkaan saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, joka on vastaanotto tai -käsittelypaikan vastaanottoehtojen mukaista tai joille on varattu vastaanottopaikassa oma jäteastia. Vastaanotto- tai käsittelypaikka voi kieltäytyä vastaanottamasta sinne soveltumatonta jätettä.

3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

7 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Tämän pykälän tarkoituksena on määrätä jätteen haltijat erottamaan materiaalina kierrätyskelpoiset jätteet polttokelpoisesta jätteestä ja toimittamaan ne joko kiinteistön jäteastioihin tai hyötyjätteen keräyspisteisiin sen mukaan mitä myöhempana määräyksissä on kiinteistökohtaisesta erillisestä määräyksestä määrätty.

Jätelain perusteella kiinteistöllä lajitellut kierrätyskelpoiset kuluttajapakkausjätteet kuuluvat pakkausten tuottajien ja tuottajayhteisöjen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Muut lajitellut

kierrätyskelpoiset, asumisesta tai kunnan palvelu- ja hallintotoiminnoista syntyneet jätteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin.

Jotta jätehuolto sujuisi käytännössä on jätelaissa määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisessä kiinteistöiltä (JL 49a ja 49b §). Yhteistoiminta toteutetaan niin, että kunta järjestää kierrätyskelpoisen pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen vähintään taajamien kiinteistöiltä tuottajien järjestämään käsittelyyn ja kierrätykseen. Jätelain 35 § ja 36 § mukaisesti kierrätyskelpoisten jätelajien kiinteistöittaiset kuljetukset järjestetään kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Lakeuden EKOn alueella kunnan kilpailutettaviksi siirtyvät ainoastaan 4 ja yli neljän huoneiston kiinteistöjen pakkausjätteet. Paperijätteen jätehuolto on kokonaan tuottajien järjestämää. Jos kiinteistöllä on käytössään paperintuottajien järjestämä paperinkeräysastia, on paperijäte laitettava siihen. Muutoin kiinteistöjen käytössä on tuottajien järjestämä paperijätteen aluekeräys. Kiinteistökohtaisen kuljetuksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen pakkausjätteiden ja muiden kierrätyskelpoisten jätteiden keräys järjestetään aluekeräyksenä hyötyjätteiden vastaanotopisteissä tai vaihtoehtoisesti kiinteistön haltijan itse tilaamassa vapaaehtoisessa jätteenkuljetuksessa tai luovuttamalla jätteet jätteenkuljetusyrityksen kuljetettavaksi. Jäteasetuksen 21 §:n mukaisesti kunnan jätehuoltovastuu laajenee tekstiilijätteen vastaanoton järjestämiseen 1.1.2023 alkaen.

8 § Polttokelpoinen yhdyskuntajäte (ent. sekajäte)

Polttokelpoisen jätteen keräämiseen kiinteistöllä velvoittava pykälä korostaa kiinteistön haltijan vastuuta jätehuollon järjestämisessä sekä kaikkien kiinteistöjen velvollisuutta kerätä polttokelpoinen jäte erikseen siten, että se ei haittaa kierrätettävien jätteiden laatua ja käyttämistä. Kierrätettävien jätteiden lisäksi kiinteistöillä syntyy aina sellaista jätettä, jota ei ole mahdollista kierrättää materiaalina. Tällaisen jätteen erikseen kerääminen ja toimittaminen energiahyötykäyttöön mahdollistaa kierrätettävien jätteiden puhtauden ja materiaalihyötykäytön.

9 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden sekä biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Erilliskeräysvelvoitteiden lähtökohtana on jäteasetuksen mukainen kiinteistöittäinen kierrätyskelpoisten jätteiden erilliskeräys. Jäteasetuksen 17 §: mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän muun biojätteen kuin puutarha- tai puistojätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Yli 10000 asukkaan taajamassa kunnan on järjestettävä 1 momentissa tarkoitettu erilliskeräys jokaiselta kiinteistöltä, jossa on vähintään yksi asuinhuoneisto. Jäteasetuksen 18 §:n mukaan kunnan on järjestettävä jätelain 49 a §:n mukaisesti yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisön kanssa asumisessa syntyvän lasi-, metalli- ja muovi- sekä paperi- ja kartonkipakkausjätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto. Biojätteen erilliskeräys on aloitettava viimeistään 1.7.2022 alkaen ja muun kierrätyskelpoisen jätteen erilliskeräys 1.7.2023 alkaen. Asetuksen mukaan biojätteen erilliskeräystä on laajennettavayli 10 000 asukkaan taajamissa koskemaan kaikkia kiinteistöjä 19.7.2024 alkaen.

Jäteasetuksen perustelumuistion (18.11.2021) mukaan erilliskeräysvelvoite on perusteltua asettaa biojätteelle vaihteittain tiukemmaksi kuin muille erilliskerättäville jätelajeille, koska selvitysten mukaan biojätteen kierrätyksestä lisäämällä voidaan käytännössä tehokkaimmin nostaa yhdyskuntajätteen kierrätysastetta. Lisäksi biojätteen kierrätyksestä on mahdollista lisätä vain erilliskeräystä (ml. pienkompostointi) lisäämällä, sillä lannoitevalmistelainsäädännöstä johdettavan nykyisen tulkintakäytännön, samoin kuin jätedirektiivin 11 a artiklan 4 kohdan, perusteella sekajätteestä erotellun biojätteen hyödyntämistä ei voida katsoa kierrätykseksi. Biojätteen kiinteistöittäinen keräys voitaisiin tarvittaessa toteuttaa myös yhteiskeräyksenä kahden tai useamman toisiaan lähellä sijaitsevan kiinteistön kesken. Biojätteen erilliskeräysvelvoite ei koske puutarha- ja puistojätettä eikä kiinteistöjä, joilla syntyvä biojäte kompostoidaan. Jätelakiin on lisätty mahdollisuus poiketa jätehuoltomääräyksissä joko laajempaan tai suppeampaan suuntaan. Tämä mahdollistaa joustavan ja paikallisten tarpeiden mukaisen jätehuollon toiminnan.

Lakeuden EKOn alueella vaatimukset lajittelusta olivat jo tiukemmat kuin jätelaissa. Alueellamme tulee erilliskerätä 4 ja yli 4:n huoneiston kiinteistöissä polttokelpoisen jätteen lisäksi myös biojäte, lasi, pakkaus- ja pienmetalli, kartonki/pahvi, paperi ja pakkausmuovi. Erilliskeräysrajat säilyvät ennallaan eli ylitetään jätelain velvoitteet.

Lakeuden EKOn alueella ei ole 10 000 asukkaan taajamia, eikä taajamarajausta ole tehty, jonka vuoksi biojätteen lajittelu ei laajennu/kavennu koskemaan ainoastaan taajamassa olevia kiinteistöjä. Velvoite 4 ja yli 4:n huoneiston lajitteluista on siis voimassa koko Lakeuden EKOn alueella, eikä taajamassa ole erillisiä velvoitteita omakoti ja paritalo kiinteistöille.

Kiinteistöllä syntyvän biojätteen voi jäteasetuksen mukaan kompostoida kiinteistöllä erilliskeräykseen liittymisen vaihtoehtona.

10 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Näissä jätehuoltomääräyksissä muiden kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet noudattavat jäteasetuksen velvoiterajoja. Velvoitteet ovat voimassa jo jäteasetukseen perustuen, ja näissä jätehuoltomääräyksissä velvoitteet on otettu mukaan koska on tarkoituksenmukaista esittää kaikkien kunnallisen jätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen velvoitteet samassa asiakirjassa.

Muutetaan metallin ja lasin osalta kilomäärät vastaamaan jätelakia. Samoin pakkausmuovin osalta muutetaan kuutiotilavuus kiloiksi ja vastaamaan jätelakia.

11 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Tuottajavastuunalaiset jätteet (kuten paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkaromu, renkaat ja romuautot) on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottopaikkoihin. Pantilliset juomapakkaukset on toimitettava näitä varten järjestettyihin palautuspisteisiin.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi jätehuoltomääräyksissä erikseen luvussa 10 annettujen määräysten mukaisesti.

Kotitalouksien puutarhajätteet ja käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava Lakeuden EKOn tai kunnan osoittamaan vastaanottopaikkoihin.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvissa toiminnoissa, mukaan lukien asumisessa, syntyvä rakennus- ja purkujäte lajitellaan jäteasetuksen mukaisesti. Mikäli kiinteistön omistaja itse huolehtii rakennus- ja purkujätteiden jätehuollosta, syntyvä jäte käsitellään kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä ja lajitellut rakennus- ja purkujätteet toimitetaan Lakeuden EKOn osoittamiin vastaanottopaikkoihin.

Jos jätettä ei voida toimittaa esim. jäteasemalle suuren kokonsa tai määrän vuoksi, voidaan se toimittaa luvanvaraiseen vastaanottopaikkaan.

4 Luku Jätteiden omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

12 § Biojätteen ja puutarhajätteen kompostointi

Jäteasetuksessa määrätään jätteen pienimuotoisesta käsittelystä jätelain 41 a §: ää tarkentaen. Asetuksen § 12 koskee käytännössä bio- ja puutarhajätteen, kuivakäymäläjätteen tai pienen saostussäiliölietemäärän kompostointia tai lietteen kalkkistabilointia. Asetuksessa määritellään ominaisuudet, jotka käsittelylaitteiston on täytettävä ja vaatimukset, jotka käsittelyssä on huomioitava. Edellä mainittuja vaatimuksia ei ole välttämätöntä toistaa jätehuoltomääräyksissä. Näissä jätehuoltomääräyksissä ne esitetään toistamalla osittain asetuksen sisältöä. Näin siksi, että kompostointi on yleinen kotitalouksien omatoiminen biojätteen käsittelymenetelmä ja vaatimukset on perusteltua esittää myös paikallisissa jätehuoltomääräyksissä, jotka voivat olla asukkaille helpommin saatavilla kuin lainsäädännön sisältö. Jätehuoltomääräykseen on lisätty myös kielto laittaa vieraslajien osia ilman esikäsittelyä, jotta voitaisiin ehkäistä vieraslajien leviämistä kompostimullan mukana.

Jätehuoltomääräykseen on lisätty selkeät vaatimukset kompostorin rakenteesta, jotta oikeanlaisen kompostorin hankkiminen sekä hyväksytyn ilmoituksen tekeminen helpottuu.

Yleistynyt bokashi-menetelmä on otettu mukaan jätehuoltomääräyksiin. Bokashi-menetelmässä eloperäinen jäte laitetaan tarkoitukseen suunniteltuun ämpäriin fermentoitumaan, eli käymään haponhappomassassa. Bokashista poistettu käynyt eloperäinen aines vaatii jälkikompostoinnin valmistukseen mullaksi. Jälkikompostoinnista eli ”multaamisvaiheesta” tulee lisätietoihin laittaa selvitys. Huomaa, että jätteen hautaaminen suoraan maahan (koskee myös kasvimaata) on kielletty. Vain täysin kompostoitunutta multaa voidaan levittää avonaiselle kasvimaalle ja pensaiden ympärille.

Lakeuden EKO:n jätehuoltoviranomainen voi tehdä jätelain 646/2011 § 123 nojalla kompostitarkastuksia. Jätehuoltomääräyksissä kerrotaan tarkastuksen tekemisen ehdot.

13 § Kompostointi-ilmoitus

Biojätteen omatoiminen kompostointi on onnistuessaan tehokasta kierrätystä ja sen osuus on tarkoitus saada näkymään myös valtakunnallisessa kierrätysasteessa ilmoitusmenettelyllä; jätteenasetuksen 43 §:n mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen omatoimisesta käsittelystä tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle, joka merkitsee ne ylläpitämäänsä rekisteriin jätteen kuljetuksesta ja biojätteen käsittelystä kiinteistöllä.

Ilmoitus on asetuksen mukaan annettava vähintään kahden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta ja samoin toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava vähintään kahden kuukauden kuluessa. Tietoja on päivitettävä jätehuoltoviranomaiselle vähintään viiden vuoden välein. Ilmoitettavat tiedot on määritelty jättesäätelyssä. Kompostorin ollessa useamman kiinteistön tai huoneiston käytössä, jokaisen osakkaan ei ole tarpeen tehdä ilmoitusta, vaan velvollisuus voidaan osoittaa jätteen käsittelystä vastaavalle henkilölle. Jätehuoltomääräyksissä voidaan yhteiskompostorin ilmoitusmenettelyä ohjata siten, että jätehuoltoviranomaisella on yhteys kompostoinnin vastuuhenkilöön myös henkilöiden vaihtuessa.

Jätehuoltomääräyksissä on ollut jo määräys kompostointi-ilmoituksesta. Ilmoituksesta on tehty oma pykälänsä ja lisätty pykälään tarkentavat tiedot komposti-ilmoituksesta, sen sisällöstä sekä viiden vuoden voimassaoloajasta/uusimisvälistä. Kompostointi-ilmoitus annetaan Lakeuden EKO:n sähköisessä sovelluksessa.

14 § Jätteen polttaminen

Jätteiden hävittäminen polttamalla on kielletty.

Asemakaava-alueen ulkopuolella saa polttaa avopolttona satunnaisesti vähäisiä määriä kuivia risuja ja oksia sekä maa- ja metsätaloudessa syntyviä vaarattomia polttokelpoisia jätteitä kuten kuivia olkia ja hakkuujätteitä.

Polttaminen ei saa aiheuttaa naapurustolle kohtuutonta savu-, noki-, haju- tai terveyshaittaa. Polttaminen tulee tapahtua palamattomassa astiassa tai avomaassa, jossa on minimoitu palon leviämisen. Ulkona polttaessa on huomioitava metsäpalovaroitukset sekä tuuliolosuhteet.

Kiinteistön tulipesissä saa polttaa käsittelemätöntä puujätettä. Sytyttämisessä voidaan käyttää pieni määrä kuivaa paperia, pahvia tai kartonkia.

On tärkeää, että vähäisetkin määrät poltettavaksi kelpaavaa jätettä saataisiin kiertoon ja uusiomateriaaleiksi. Siksi myös esim. maitopurkit ja sanomalehdet tulisi lajitella. Tekstit ”polttokelpoinen” tai ” voidaan hävittää polttamalla” eivät siis tarkoita kiinteistön omia tulipesiä vaan luvanvaraista polttolaitosta, jossa myös polttamisesta syntyvät päästöt ja pienhiukkaset suodatetaan. Paperin ja kartongin polttaminen tuottaa paljon tuhkaa ja pienhiukkasia. Jätteiden poltto lyhentää myös tulipesän ja piipun käyttöaikaa sekä on haitallista lähiympäristölle.

15 § Jätteen hautaaminen

Jätteen hautaaminen maahan on kielletty. Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua Ruokaviraston antaman ohjeistuksen mukaisesti (Ruokavirasto, www.ruokavirasto.fi). Sivuilta löytyy ohjeita muiden eläinten kuin kuolleiden lemmikkieläinten, mehiläisten ja mehiläistuotteiden hävittämisestä hautaamalla.

16 § Jätteen kertaluontoinen hyödyntäminen maarakenteissa

Liminka, Muhos ja Tyrnävä

Jätteen kertaluontoisesta hyödyntämisestä maarakenteissa on säädetty Limingan, Muhoksen ja Tyrnävän kuntia koskevassa Oulun ympäristönsuojelumääräyksissä. Kiinteistön haltijan on ilmoitettava hyödyntämisestä kirjallisesti Oulun seudun ympäristötoimeen vähintään 30 vrk ennen toimenpiteeseen ryhtymistä. Myös poikkeukset haetaan Oulun seudun ympäristötoimelta.

Utajärvi

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti (00139/19/5149) Utajärven kunnan alueella jätteen kertaluontoisesta hyödyntämisestä vastaa Oulunkaaren ympäristöpalvelut.

5 Luku Jäteastiat ja tyhjennysvälit

17 § Jäteastiatyypit

Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä jäteastioita syntyvään jätemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden. On tärkeää, että jäteastiat on mitoitettu oikein tyhjennysväliin nähden, sillä ne on aina pystyttävä sulkemaan. Tässä pykälässä mainitut standardit on vahvistettu 17.04.2020. Velvoittaminen standardin mukaisiin jäteastioihin on perusteltua, sillä markkinoilla on myös muita kuin standardin mukaisia sanallisen määritelmän täyttäviä jäteastioita, jotka voivat esimerkiksi rikkoutua helpommin vaikkapa kippaustilanteessa. Jätehuoltomääräyksissä on kuitenkin järkevää mahdollistaa myös muunlaisen mainitun jäteastian käyttö. Näin voidaan edistää uusien innovaatioiden käyttöön ottamista ja siten parantaa esimerkiksi jätteenkuljettajan työturvallisuutta. Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan myös innovatiivisten jäteastioiden käyttö.

Jäteastian tulee kuitenkin aina soveltua jätteenkuljetukseen eikä astia saa vaarantaa jätehuollon työntekijöiden turvallisuutta. Siksi jätessäkkivälineiden käyttö on kielletty.

18 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jäteastian kanteen tai etuseinään erottuvan merkin, josta astiaan kerättävästä jätelajista sekä keräyksestä vastaavan yrityksen tai yhteisön yhteistiedot. Jätehuoltomääräyksissä määrätään myös, että jäteastiassa on oltava merkintä, jonka avulla astiaa käyttävät ja astian tyhjentäjät pystyvät yhdistämään minkä kiinteistön käytössä astia on, jos jäteastia ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä.

Yhtenäinen väri- ja merkintäkoodisto on valmisteilla. Pykälässä esitetyt värit ovat tällä hetkellä alueella käytössä suosituksena.

19 § Jäteastioiden täyttäminen

Jätehuoltomääräyksissä kuvataan jäteastioiden käyttöä ja täyttämistä koskevat edellytykset. Määräyksen tarkoituksena varmistaa jätteen uudelleenkäyttö, kierrätys ja hyödyntäminen, varmistaa jäteastioita käyttävien turvallisuus sekä ehkäistä jätteistä aiheutuvat haju-, tuhoeläin-, ympäristö- tai terveyshaitat. Jäteastiaan saa laittaa vain astiaan tarkoitettua jätettä.

20 § Tyhjennysvälit

Jäteasetuksen 10 § sisältää velvoitteita jäteastian tyhjentämisestä. Jäteastiaa on asetuksen mukaan tyhjennettävä niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa. Asetuksessa määrätään myös aluekeräysastioiden täyttymisen seurannan suorittamisesta siten, että astioiden täyttymisestä ei aiheudu katkoksia jätteen vastaanottoon. Jäteasetuksessa mainittujen astian tyhjennykseen liittyvien edellytysten täyttymisen lisäksi kierrätyskelpoisen

jätteen on laadultaan säilyttävä kierrätykseen soveltuvana vielä jäteastiassa säilytyksen ja jätteenkuljetuksen jälkeen.

21 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jäteastia on pidettävä kunnossa ja puhdistettava riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle ja ympäristölle. Tässä pykälässä annetaan jäteastioiden pesua koskevat vähimmäisvaatimukset sekä se taho, joka vastaa jäteastioiden pesun järjestämisestä. Biojäteastian puhtauteen vaaditaan kiinnittämään erityistä huomiota.

22 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen

Pykälässä kerrotaan menettelyt ja ilmoitusvelvollisuudet silloin, kun kiinteistön jäteastioiden tyhjentämisessä on taukoa. Pykälään on lisätty tarkennuksia millä ehdoilla kiinteistöittäinen jätteenkuljetus voidaan keskeyttää. Pykälään on lisätty tarkennuksia myös asumattomista, tyhjiillään olevista sekä asuinkelvottomista kiinteistöistä.

23 § Polttokelpoisen jätteen tyhjennysvälin pidentäminen

Tässä pykälässä kerrotaan ehdot polttokelpoisen jätteen tyhjennysvälin pidentämiseen. Bio- ja pakkausjätteen syntypaikkalajittelun onnistuessa sekajäteastian kuuluvan jätteen määrä on melko vähäinen ja tämä heijastuu asukkaan polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennysväliin, koska pisin näihin jätehuoltomääräyksiin perustuva polttokelpoisen jätteen tyhjennysväli on 12 viikkoa. Tämä edellyttää kuitenkin joko biojätteen erilliskeräystä tai kiinteistöllä tapahtuvaa biojätteen kompostointia.

Lakeuden EKOLla on valtakunnallisesti melko pitkät tyhjennysvälit; biojätteen erilliskeräyksellä tai kompostoinnilla voi suoraan lisätä tyhjennysväliä enintään 12 viikkoon asti. Poikkeamishakemuksella voi tyhjennysvälin saada 26 viikkoon asti. Sopivat tyhjennysvälit parantavat asukkaiden lajitteluhaluutta ja positiivista kokemusta jätehuollon toimivuudesta. Oleellista jäteastioiden tyhjennysvälien määrittämisessä on kuitenkin aina haitaton ja roskaamaton jätehuollon järjestäminen.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

24 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jätteiden keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti, määrätään jäteasetuksen 10 §:ssä pykälässä. Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastaanottopaikan järjestämiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyen. Asuinkiinteistöjen keräyspaikkojen suunnittelua ja rakentamisesta on ohjeistettu Rakennusteollisuuden ohjekortissa RT 69-11190 Asuinkiinteistöjen jätehuolto. Jätehuoltomääräyksiin on koottu niitä asioita, jotka tulee ottaa huomioon jätteen keräyspaikan suunnittelussa sekä keräyspaikan kunnossapidossa; Tämä on tärkeää jätteenkuljettajien ja jätepisteen käyttäjien turvallisuuden takaamiseksi.

25 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Tässä pykälässä määrätään jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitsemisesta sekä siitä kuka vastaa lukituksen asennus- ja huoltokustannuksista sekä lukituksen toimintakuntoisuudesta.

26 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat

Tässä pykälässä on esitetty jätteiden alueellisia keräyspisteitä koskevista perustamis- ja kunnossapitoedellytyksistä.

7 Luku Jätteenkuljetus

27 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä. Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätahuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana.

28 § Kuljettaminen ja siirtoasiakirja

Kuljettamista koskevat määräykset koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Kuljettamisen osalta tavoitteena on varmistaa, että se ei aiheuta ympäristön roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Jäteasetuksen 11 § velvoittaa kuljettamaan jätteet tiiviissä pakkauksessa, umpinaisessa kuljetusvälineessä tai muuten peitettynä.

Jätelain 121 § määrää siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta tietyille jätelajeille. Jätteen haltijan on ennen jätteen siirron aloitusta laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, POP-jätteestä, saostus- ja umpisäiliölietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, pilaantuneesta maa-aineksesta ja muusta rakennus- ja purkujätteestä kuin pilaantumattomasta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan asianmukaiselle vastaanottajalle. Jätelaissa ja asetuksessa on tarkat määräykset ja sisältövaatimukset siirtoasiakirjaan liittyen.

Vaikka kotitalouksien ei itse tarvitse tehdä siirtoasiakirjaa, tulee asukkaan, jolta jätettä tai lietettä haetaan, tulee kuitenkin varmistaa, että sellainen tehdään (kiinteistölle kopio).

29 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa. Velvollisuutta täsmennetään jäteasetuksen 42 §:ssä, jossa kuljettajia määrätään toimittamaan jätehuoltoviranomaiselle neljännesvuosittain seuraavat tiedot kustakin kiinteistöstä, jolta on noutanut jätettä: 1) kiinteistön haltijan nimi ja yhteystiedot sekä kiinteistön osoite ja kiinteistö- tai rakennustunnus; 2) kuljetukseen kuuluvien jäteastioiden koko ja määrä jätelajeittain; 3) jäteastioiden tyhjennyspäivämäärät taikka tyhjennyskertojen lukumäärä ja tyhjennysväli jätelajeittain; 4) 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen sijasta tieto lietesäiliön tyypistä ja säiliön tyhjennyspäivämäärät, jos kysymyksessä on saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetus.

Lisäksi jätelain 39 §:ssä määrättyssä vuotuisessa jätteenkuljetuksia koskevassa tiivistelmässä kuljettajan on toimitettava jätehuoltoviranomaiselle vähintään seuraavat tiedot: 1) kunnan alueella sijaitsevilta kiinteistöiltä kerätyn jätteen määrä jätelajeittain; 2) jätteen vastaanottajien nimet ja yhteystiedot sekä niille toimitetun jätteen määrä jätelajeittain.

Tietojen tarkemmasta toimittamistavasta ja aikataulusta määrätään jätehuoltomääräyksissä. Vaikka määräys tietojen toimittamisesta tulee jätelaista, on se suositeltavaa sisällyttää myös määräyksiin.

30 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat sekä siirtokuormausasemat

Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoja koskeva määräys on tarkoitettu jätteenkuljettajille ja soveltuvin osin kotitalouksille. Jätteiden alkuperän ja hyödyntämiskelpoisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat jätteet kuljetetaan suoraan jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottopaikkaan.

Kuljettaja ei tämän vuoksi voi välivarastoida kuljettamaansa kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, ellei tästä ole erikseen sovittu kunnan kanssa ja ellei kunta ole katsonut välivarastointia tarpeelliseksi.

Siirtokuormausasemat ovat jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottajan ylläpitämiä jätteiden vastaanottoaikoja, jossa jäte välivarastoidaan ja toimitetaan eteenpäin. Siirtoasema on ainoastaan jätteenkuljetusyhteyksien käytössä.

8 Luku Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskunta-jätehuollon piiriin kuuluvat lietteet ja jätevedet

31 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Viemärien ulkopuolella sijaitsevien kiinteistön jätevedet on puhdistettava ennen maastoon, ojaan tai vesistöön laskemista ympäristönsuojelulain jätevesien yleisen puhdistusvelvollisuuden nojalla. Jätevesien puhdistukselle on ympäristölainsäädännössä määritelty tietty perustaso ja lisäksi olosuhteista riippuen perustasoa ankarammat puhdistusvaatimukset. Jätevesien puhdistamiseksi kiinteistöllä on oltava kiinteistökohtainen jätevesien käsittelyjärjestelmä tai umpisäiliö, johon syntyvät jätevedet kerätään. Kiinteistönhaltijalla on oltava puhdistamostaan sen käyttötehoa arvioiva selvitys tai suunnitelma sekä järjestelmän käyttö- ja huolto-ohje (Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017)).

Asumisen ja julkisten hallinto- ja palvelutoimintojen rakennusten jätevesille tarkoitettu saostussäiliöistä poistettava liete ja myös umpisäiliöihin kerättävä jätevesiliete kuuluvat kunnan jätehuoltovastuulle, joten kunnan tulee järjestää näiden kuljetukset kiinteistöltä vastaanottoaikaan. Lietteenkuljetuksessa voi jätelain 35 §:n mukaan käyttää myös kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusta, mikäli kaikki jätelain 37 §:ssä mainitut ehdot täyttyvät alueella kiinteistönhaltijan järjestämässä lietekuljetuksessa. Kiinteistönhaltijan kuljetusjärjestelmästä on tehtävä päätös jätehuoltoviranomaisessa. Lakeuden EKOn alueella on voimassa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus myös lietteiden osalta.

Jätehuoltomääräyksillä voidaan määrätä lietesäiliöiden tyhjennysväleistä, lietteen toimituspaikeista, ohjata lietesäiliöiden saavutettavuutta tyhjennyksen näkökannalta ja varmistaa, että säiliöt ovat rakenteiltaan turvallisia sekä asukkailla että tyhjentäjille.

Jotta kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät voisivat säilyttää puhdistustehonsa, on niitä huollettava ja saostussäiliöihin kertyvä liete on poistettava säännöllisesti. Koska saostussäiliöiden vähimmäistyhjennysväleistä ei ole määrätty voimassa olevassa lainsäädännössä, on niiden tyhjennysvälien määrittely jätehuoltomääräyksissä olennaista jätevesijärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi.

Tyhjennysväleissä voidaan huomioida kiinteistön käyttötarkoitus ja syntyvien jätevesien laatu. Esimerkiksi vapaa-ajan asunnoille voidaan sallia harvemmat tyhjennysvälit kuin vakituksessa asuinikäytössä oleville asunnoille. Pelkille pesuvesille tarkoitettujen saostussäiliöiden tyhjennysväli voi olla pidempi kuin säiliöiden, joihin johdetaan myös vessavesiä.

Saostussäiliöiden on oltava kunnoltaan sellaisia, että ne soveltuvat tarkoitukseensa eikä niihin johdettu jätevesi tai liete aiheuta riskiä ympäristölle, terveydelle tai viihtyvyydelle. Säiliöiden kunto on tarkistettava säännöllisesti ja parhaiten se onnistuu tyhjennyksen yhteydessä. Tarkistus voi olla esimerkiksi silmämääräinen havainnointi.

Umpisäiliöiden tarkoitus on pitää jätevedet sisällään, joten taloudellisinta on suorittaa tyhjennys, kun säiliö on täyttynyt. Umpisäiliöiden on oltava täysin ehjiä ja tiiviitä ja niiden kunnan tarkastaminen on myös helpointa tehdä tyhjennettäessä. Umpisäiliön kunnan varmistamiseksi ja kiinteistön jätevesien asianmukaisen käsittelyn turvaamiseksi myös umpisäiliöille on mahdollista määrätä vähimmäistyhjennys. Vähimmäistyhjennys umpisäiliöille voi poistaa erillisen seurannan ja valvontatoimien kohdistamista kiinteistöille, jotka ovat olleet pitkään ilman tyhjennyskäyntejä tai muuta kontaktointia.

On huomioitava, että vähimmäistyhjennysvälejä ja säiliöiden kunnan tarkastuksia on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Määräyksillä on lisäksi tarkoitus varmistaa lietteen päätyminen alueella osoitettuun vastaanottoon tai käsittelyyn siten, ettei siitä aiheudu ympäristölle tai terveydelle haittaa tai vaaraa.

Kiinteistönhaltijan järjestäessä kuljetuksessa kiinteistönhaltijan on varmistuttava tilaamansa kuljetajan ammattimaisuudesta.

32 § Lietteiden sekä käymäläjätteiden omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa lietteiden pienimuotoinen omatoiminen käsittely. Jätelain 41a §:n 1 momentissa säädetään, että jätteen haltija voi itse käsitellä jätelain 32 §:ssä tarkoitettua jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa biojätteen, saostus- ja umpisäiliölietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.

Lietteiden asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi omatoimiselle käsittelylle on annettavat tarkat puitteet jätehuoltomääräyksissä. Käsittelyn tulisi jätelain mukaan olla nimenomaisesti pienimuotoista. Kaikesta omatoimisesta käsittelystä on tarpeen velvoittaa ilmoittamaan jätehuoltoviranomaiselle.

Jätehuollon järjestämisen seurannan kannalta on tärkeää, että tieto omatoimisesta käsittelystä tulee jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Lietteen omatoimisesta käsittelyä koskevat ilmoitukset tehdään Lakeuden EKO:n sovelluksessa.

Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitevalmistelakia (539/2006), nitraatti-asetusta (1250/2014) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011). Lannoitelainsäädäntö on muuttumassa. Kansallinen lannoitelaki, ja sitä täydentävät asetukset ovat tulossa voimaan vuosien 2022 ja 2023 aikana. Lainsäädännön muutoksella voi olla vaikutuksia lannoitekäyttöön tarkoitettua lietteen käsittelyä ja käyttöä koskeviin vaatimuksiin.

Pykälään on lisätty tarkentavat ohjeet lietteenkäsittelyyn.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

33 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Ulkona järjestettäviä yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta.

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jätteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Lakeuden EKO velvoittaa lajittelemaan ja erilliskeräämään biojätteen aina, kun tilaisuudessa on elintarviketarjoilua. Muissa hyötyjätteissä on kilorajat.

34 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Tässä pykälässä annetaan ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä määräyksiä.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

35 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon

käytännön järjestelyistä. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta, on järkevää tuoda asia esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi kunnan tai Lakeuden EKOn osoittamaan vastaanottopaikkaan. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen kunnan kanssa tai Lakeuden EKOn niille osoittamaan paikkaan.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystaloudessa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jättemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Vaarallisen jätteen pakkaamisen osalta jäteasetuksessa on tarkat ohjeet, joihin näissä määräyksissä viitataan. Velvoittamalla alkuperäispakkauksen käyttämiseen pyritään varmistamaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen. Pykälään on lisätty kohta, ettei vaarallisia jätteitä saa sekoittaa keskenään.

36 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

37 § Terveystalouden vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi. Pykälässä on tarkoituksena muistuttaa terveystalouden jätehuoltoa koskevasta lainsäädännöstä ja korostetaan terveystalouden erityisjätteen pakkaamista ja merkintää sen mukaisesti.

11 Luku Muut määräykset

38 § Tiedottamisvelvoite

Jotta varmistutaan kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta, määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville.

39 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Koska jätehuoltomääräykset ovat usein voimassa usean eri kunnan alueella ja toisaalta toimijoilla voi olla toimintaa useiden eri kuntien ja

jätehuoltomääräysten soveltamisalueilla, on ELY-keskuksen rooli jätehuoltomääräysten valvonnassa tärkeä. Paikallisissa, yhden kunnan alueella tapahtuvissa valvontatoimissa valvontaviranomainen on yleensä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisestä on määrätty laissa seuraamuksia. Rikkomuksia koskevat säädökset tulevat suoraan jätelaista (125 §, 126 §, 131 § ja 136 §).

Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa. Valvontaviranomainen voi myös lievissä tapauksissa antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi. Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehotusta, yksittäistä määräystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa olennaisilta osin tai muuten epäasiallisesti, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian lain mukaiseksi saattamiseksi. Jos kyseessä on jätehuoltomääräysten nojalla tai yksittäisenä määräyksenä annettu kielto tai määräys ja kyseessä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille.

40 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein. Siten jätehuoltomääräyksissä on tarpeen määrätä poikkeuksen myöntävästä viranomaisesta. Jätelaissa ei suoraan oteta kantaa poikkeamispäätösten pituuteen.

Koska jätehuoltomääräykset ovat usein voimassa usean eri kunnan alueella, joilla kaikilla on oma ympäristönsuojeluviranomaisensa, suositellaan, että poikkeuksen myöntävä viranomainen olisi jätehuoltoviranomainen. Tällöin poikkeusten myöntämisessä voidaan helpommin noudattaa samoja periaatteita koko soveltamisalueella. On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon myös paikalliset olosuhteet. Paikallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi yhteistyö paikallisen ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa on erittäin tärkeää.

Liminka, Muhos ja Tyrnävä kuuluvat Oulun seudun ympäristötoimen toimenpidealueeseen ja Utajärvi kuuluu Oulunkaaren ympäristöpalveluiden toimenpidealueeseen. Jätehuoltomääräysten poikkeamispäätökset tekee jätehuoltoviranomainen Lakeuden EKO. Jätehuoltomääräysten poikkeamispäätösten määräaika on joko asiakkaan määrittämä (esim. remontin ajan) tai jätehuoltoviranomaisen antama viisi (5) vuotta, joka on sama kuin kompostointi-ilmoitusten voimassaolo. Myös "toistaiseksi voimassaolevia" päätöksiä voidaan antaa.

Hakijalla on aina ilmoitusvelvollisuus hakemuksen aikaisen tilanteen muututtua vaikkakin päätös raukeaa välittömästi ilman ilmoitustakin (esim. asunto myydään, otetaan asuinkäyttöön ym.).

41 § Voimaantulo

Voimaantulopykälään kirjataan ajankohta, jolloin jätehuoltomääräykset tulevat voimaan ja luettelaa ne jätehuoltomääräykset, jotka uusilla määräyksillä kumotaan.

42 § Siirtymäsäännökset

- Biojätteen kunnan järjestämään kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen (3 §) tulee liittyä 19.7.2023 - 19.7.2024 aikana kunnan myöhemmin tiedottamassa aikataulussa (4 ja yli neljän huoneiston kiinteistöt).
- Pakkausjätteen kunnan järjestämään kiinteistöittaiseen jätteenkuljetukseen (3 §) tulee liittyä 1.7.2023 alkaen kunnan myöhemmin tiedottamassa aikataulussa (4 ja yli neljän huoneiston kiinteistöt).